

šererc" izhaja vsaki
pek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.
Naročnina velja za Av-
strijo; za celo leto
Hrone, za pol in četrt
na razmerno; za Ogr-
sko 4 K 50 vin, za celo
letno; za Nemčijo stane
za leto 5 kron, za
letniko pa 6 kron; za
drugo inozemstvo se
naročnino z ozi-
rom na visokost poš-
tne. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
štev. se prodajajo po 6 v.
Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ptuju, gledališko po-
stojnje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastonj, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inseratov) je
za celo stran K 64, za
1/2 strani K 32, za 1/4
strani K 16, za 1/8
strani K 8, za 1/16
strani K 4, za 1/32
strani K 2, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Stev. 40.

V Ptuj v nedeljo dne 1. oktobra 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani pri-
je in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Ljudski rabeljni.

S cesarskim patentom so deželni zbori Češke, Avstrijske, Vorarlberške in Trsta na kratko važno zasedanje sklicani. Celo na Češkem se je to posreželo, čeprav vlada tam narodnostni boj v najodurnejši obliki in prepreči gospodarsko in kulturni razvitek. Ali ravno češki boji namenda slovenskim prvakom vzor in cilj! Kakaz temu dejstvo, da se štajerskega deželnega zbora ne skliče in to krivdi slovenskih poslancev. Željno je pričakovalo štajersko in zlasti spodnještajersko ljudstvo sklicanje deželnega zbora. Kajti stotero je zahtev in želje in prošnje, jih imamo do deželnega zbora ter ki posebej globoko v vse naše gospodarsko življenje. Kmet je doživel celo vrsto slabih letinj, doživel je sušo, ogenj, povodenj, nastopili so v njegovih gozdovih in goricah in poljeh škodljivci, črna mu je trgala zemljo, njegovi pridelki niso nobene vrednosti več, pomanjkanje krme predanskem je skoraj ubilo našo živinorejo, — kmet je v obupanem stanju — in ne ve več pomagati. Država pa pošlje kmetem eksekutorja „na pomoč“... In delavci? In obrtniki? Draginja je pahnila rokodelski in delavski stan v brezno lakote in vsi sloji ljudstva se razvijajo v misli, da tako ne more iti naprej, da je treba v zakonodajskih zastopih ljudske interese odločno nastopati. Mi nismo prijatelji prelivanja krvi na cesti, zato pa hočemo, da se postavnim ljudstvu pomaga.

Ali v tem žalostnem času splošnega obupa, v tem času bede in lakote, ko oče že ne more nasiti svoje dece, ko je umrljivost strok grozno narasla, ko si delavec niti krompirja več kupiti ne more, ko mora kmet vino prodati, predno je v goricah trta cvetela, ko obrtnik niti surovega materiala več kupiti in svoje pomočnike plačati ne more, — v tem žalostnem času se krohotna farško-prvaška vlada ljudstvu v obraz in mu odreže zadnjo pot za rešitev.

Kakor sveča je ostal na seji klubovih narodnikov gladki farški vodja dr. Korošec in se z jezuitovskim obrazom govoril proti sklicanju državne zbornice, proti pomoči ljudstvu. Podoben je bil v tem času v svoji vražji brezobzirnosti srednjeveškemu velikemu inkvizitorju, ki je stotero ljudi na hitro smrt v plamenah grmade, — klerikalni rabeljni slovenskega ljudstva pa obsojajo ljudi na dolgo smrt vsled lakote.

In isto je z deželnim zborom štajerskim. Klerikalni poslanci so igrali komedijo, — in se prečili s sklicanje zbornice. Ljudstvo naj od gladu pogine...

Res, človeku se krči pest v teh razmerah in prislo bude tako daleč, da kmet ne bude mogel več svojih davkov plačati, da delavec ne bude mogel več delati!

Ali ljudstvo bode klerikalcem odgovorilo in ta odgovor bode zgodovinskega pomena. Zdaj pride čas trgatve, „veseli čas trgatve“, kateremu pa je splošna beda vzela vsak znak veselja. In zopet bodoje prihajali nosači z velikimi posodami in bodoje za farško zbirco kmetom mošt jemali. **Kmetje! Pokažite tem beračem hrbet!** Naj gredo fajmoštri in kaplanih klerikalnim poslancem fehtati, ki so krivi naše bede! Naj klerikalni poslanci svoje dijete razdelijo! **Kmet ne da ničesar več, ker nima ničesar za dati.** To naj bi bil prvi odgovor za izdajstvo klerikalnih vodij!

V nedeljo, 1. oktobra 1911 ob 3. uri
popoldne pred rotovžem v Ptuj

velika ljudska tombola

s krasnimi vrednimi dobinki. Karta košta
30 vin. Razven dveh tombol velika množina amb, tern, kvatern, kvintern, itd.

Med tombolo sviranje godbe.

Vsako ima pristop.

Politični pregled.

Vojska? Medtem ko sta Francija in Španska že sklenili, da si razdelita Maroko, smatrala je Italija čas primeren, da v takne afričansko provinco Tripolis v svoj žep. Temu pa se seveda Turčija z vsemi kriplji upira. Vsa dosedanja pogajanja so bila brezuspešna in vsak hip zna priti poročilo, da je med Turčijo in Italijo proglašena vojska. Italija je že mobilizirala in zadnja poročila pravijo, da so njeni parniki že proti Tripolisu odpluli. Ta vojska bi imela velikanski pomen in bi lahko krvavi ogenj po vsej Evropi zanesla. Za Turčijo stoji stvar slabo.

Državna zbornica stopi torej dne 5. oktobra k jesenskem zasedanju skupaj. Pečala se bode najprve z vprašanjem splošne draginje in potem tudi s krvavimi izgrebi, ki so se vršili na Dunaju. Pravi delavni program zbornice obsega pravzaprav sledeče točke: državni proračun, preosnova opravilnika, postava za vodne ceste, predloga za preosnovo uradniških plač in vojne

predloge. Je-li se bode vojne predloge še pred novim letom obravnavalo, je odvisno od ogrske državne zbornice; kajti tam vlada obstrukcija proti vojni predlogi. Upati je v prvi vrsti, da se bode malo govorilo in mnogo delalo in da se bode glede draginje kaj uspešnega ukrenilo.

Zgradba vodnih cest. Vlada bode državni zbornici predložila dodatek k postavi o vodnih cestah. V tem se bode dalo pooblastilo, da sprejme rentno posojilo za 60 milijonov kron, katero velikansko svoto se hoče porabiti za zgradbe kanalov v Galiciji, Šleziji, na Moravskem in Nižjeavstrijskem. Istotako se bode za regulacije rek v teh deželah posebno posojilo zahtevalo. Stojimo torej pred zopetnim zvišanjem državnega dolga.

Kmetijski zbor v Gradcu (Annensäle) se bode vršil dne 8. oktobra. Govoril bode tudi vodja agrarcev vitez pl. Hohenblum. Dnevni red tega kmetijskega zbora se bode šele pozneje naznanil.

Pomanjkanje mesa. Ministerski svet je sklenil s takojšno veljavnost na vseh progah državnih železnice tarif za krmo in steljo na polovico znižati. Pogoji za to znižanje so taki, da bode le naše domače kmetijstvo olajšave vživalo. Minister je opozarjal vse zasebne železnice, naj isto storijo. S tem bi se hudemu pomanjkanju krme odpomoglo. Bržkone se bode kmalu večji uvoz živine iz Srbije dovolilo. Sicer pa so živinske cene na vseh sejnih hudo padle; v kljub temu je meso v detailni razprodaji ednako drago. Torej le niso kmetje na mesni draginji krivi! Na Dunaju so tudi vžitninske davke znižali. Ali v kljub temu je velikomestna trgovina mesne cene na grozni sedanj višini obdržala. Železniški minister zniža je tudi cene voznje za krompir, zelenjavo, ostružje, koruzo in krmilno moko. Upati je, da bodo cene življenskih sredstev na ta način padle.

Politični umor. Kakor smo že v zadnji številki natanko poročali, je ruski anarhist Bagrov ministerskega predsednika Stolypina ustrelil. Za novega ministerskega predsednika bil je dose-danji finančni minister Kukovcev imenovan. Anarhista Bagrova so obsodili na smrt in obesili.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pozor, kmetje, živinorejci!

Ne kupujte prehitro živine! Kadar nastanejo stalne primerne cene, vam to v našem listu naznanimo. Torej ne prenaaglite se!

Uredništvo „Stajerca“.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dopisi.

Mestni Vrh. Naši občinski računi so prišli končno do zaželjenega miru. Upam in želim svojim občanom isto. Vsi ugovori bilo jih precej bili so zastonj, ker različni odbori našli so zmiraj kak paragraf, po katerem se nam je odbilo upravičene naše želje. 80% doklade so potrjene, ker se je za potrebno spoznalo v kljub vsem

ugovorom posameznikov kak tudi dne 18. aprila prirejani demonstraciji pred hišo gosp. Soretz. Tudi visokem deželnem odboru smo poslali jaz in tovariši neko prošnjo, v kateri smo med drugim rekli, da je gosp. Soretz za 58 K 20 v. pregloboko v blagajno segel (zu tief hineingegriffen). Ker je ta pobožni mož to besedo za žaljivo spoznal, obžalujem jo iz vsega srca, sicer pa prostovoljno, ker res nisem prav zapisal. Resnica je namreč, da med preglobokim seganjem in previsokim računanjem je razloček. Takaj pa je slednje resnično. Soobčani bodite previdni pri besedah, ker pazi se nanje kot — „pes na kost“. Prošnja nam je bila odbita v pojasnilu, da je deželni odbor naše občinske zadeve že 20. aprila t. l. pod št. 13405 uredil, seveda živ krst v občini zato znal ni. Naj se toraj tem potom na znanje vzame. — Ignac Horvat.

Mala nedelja. Nismo ravno na najboljšem glasu. Pravi se, da od Malenedelje niti dobra megla ne pride, kar sicer ni res. Nekaj posebnega imamo pa vendarle. In to so razmere med našimi bogomolci! Tudi med nami so še osebe, ki čutijo potrebo biti med takozvanimi tretjeredniki. O kakovosti takih ljudi seveda ni treba podrobno govoriti, kajti ptiča spoznamo po perju in petju. Toda pri nas imamo posebno specialiteto. — Ta vrsta klerikalcev bje ljut boj — pa ne morda z liberalci in pristaši „Stajerca“, kojih zadnjih je pri nas od leta do leta vedno večje število — ampak te prezele osebe uprizorile so krvavo klanje med seboj. Vzrok temu je bil prejšnji splošno priljubljeni kaplan. Ta gospod ima kot kaplan in tudi kot provizor za našo faro vsestranske in zares velike zasluge. Mož je bil na svojem mestu; ni se vmešaval v politiko in se tudi ni brigal za dobro znane domače spletkarije. Edinole to napako je imel, da je imel toplo kri in da je mislil s svojimi možgani. Bil je redka prikazen, bela vrana med duhovniki. To je bila pa velikanska pregreha v očeh nekih devic. Seveda, ko so bivalne med nami še „pernate“ stvari, je bilo vse dobro in prav. Rožni dol, ta spominska knjižica, ima čudne prikazni, tamkaj so se godile posebne reči, pridejo v kratkem v primerni obliki v čisti nagoti na dan in v širšo javnost! Svaka sila do vremena. Pravica.

Ljutomer. Lansko zimo je razsajal v Belotincih vrag, sam peklenski vrag. Ljudstvo je romalo trumoma tja, kajti godili so se čudeži prve vrste. Trdilo in pisalo se je, da je prekoračil tudi mejo in da si je ogledal naš Ljutomer in okolico. Ljudje so pravili celo, da so videli kako je gnal hudič Geldjuda Karleka na lanci. Možič je res vidno shujšal in mogoče je, da je imel opraviti s peklensčekom. Ta mu je morda podaljšal še takrat rok za „einrukanje“ proti temu, da hrusta le stare štemplne in piše alko-

hola prosti Sfinks. Čajte! Dognano je, da se nabaja vrag sedaj zopet tukaj. Neke deviške tercijalke so o tem prepričane in to je zadnja beseda. Nekega hlapca je že odnesel kosmatega in surovega ter ga odložil kot fino pečenko tam nekje v Zagorju. Moral je biti vrag pa tudi v Karlekov bližini. Kajti nikdar slepi ponočnjaki so videli ležati pred sosedno Vaupotičevo gostilno nekega že ne premladega štacunarja, ki se nikoli ne napije, na pol mrtvega. Mrmral je vjednoma le „pustite vrag, vrag, vrag.“ Najbolj je prišel zlodej h Karleku na obisk in pogledat kako napreduje njegove lumparije, da mu določi zadnji rok za rajo v večnost. Štacunarju je danes že boljše. Ni se toraj čuditi, če gleda Karlek očno za lastavkami, kajti te so odletele proste in veselo, on bo pa moral nastopiti prej ko slej s peklenskim pobratimom trudapolno pot v deželo, kjer ni starih štemplnov Špinksa, ampak le žveplo in smola v primerni gorkoti ter za pobjelšek vsako leto enkrat povojena koža političnih kozlov, koje postreljajo nezrela prvaški politikastri in zvezarski pšelarji. Dragi Karlek, poskrbi si, da pridejo na tvojo odhodnico, ki bode brezdvomno v za to dovolj prostornem, zračnem in snažnem rolu slavne križevske opekarne, vsi tvoji duševni in telesni sobratci, da ti olajšajo in osladijo še zadnje ure tvojega peklenskega življenja, kajti če bi prišel v večnost s tako kislim obrazom, kakor ga delaš tukaj, bi igral v že davno zasluženem raju isto klaverno vlogo kakor danes med nami. S teboj dika človeštva bode ginil s površja nesramen političen hujskač, ki je ljubil na vseh koncih in krajih laž in zopet laž. Tvoj vseskozi umazan značaj bode zatemnil celo peklensko brezdnost in tvoja raznovrstna ostudna dejanja bodo pokvarila še tudi peklenske želodce.

Šmarje pri Ljutomeru. Tukajšnji trgovec Huber, po domače papirnati Hujbar, ki zamore biti v prostih urah velik narodnjak, trudi se že leta in leta, da bi pogruntal zagrinjalo, koje bi se rabilo v gledališču kot varnostna priprava. To se mu do sedaj ni posrečilo. Pač pa zamore porabiti dosedanje poskuse na drugi strani. V slovenskem kopališču so opazovali letos neki dečki zakonski parček — oba sta velika in dobro rejena — ko sta bila med kopanjem v obleki Adama in Eve ter sta si povrh še svetila. Iz raznih vzrokov je svetovati, da predrugači gospod umetnik zagrinjalo ter položi sebi in domu na oltar izdelek, ki bode zakril v prihodnji sezoni tudi narmanjšje špranjice pri narodnem kopališču, kajti sitno je, če umazani pobje vidijo nepotrebne reči, ki jim delajo preglavice. Toraj na delo — hvaležen bo narod!

Sv. Barbara v Haložah. V Brezovcu umrla je vsled nezakonskega poroda hčerka Barbara

družine Arbeiter. Nesrečnemu dekletu želimo da bi mu bila zemljica lahka in da naj v miru počiva. — Omeniti pa moramo nekaj. Arbeiterjeva je ena najbolj klerikalnih hiš v celi babsbarski fari. Kaj bi gotovi politični popi in gotove klerikalne klepetulje rekli, ako bi se tak slučaj v napredni hiši zgodil? „Stajerc“ bi bil kriv! Zdjaj pa je menda „Gospodar“ kriv! Tercjalstvo je vedno najslabše hinavstvo. Klerikalci naj bi pred svojimi durmi pometal! Faran.

Sv. Barbara v Haložah. Dragi čitatelji „Stajerca“! Blizu se čas trgatve po vinorodnih krajih zelene Štajerske; sedaj se vam bode pričelo raz prižnice beračenje gg. kaplanov za vinski vaš pridelek. Opozarjamo Vas, dragi smišljeniki, da poučite ljudstvo, da je vsako beračenje po zakonu ojstro prepovedano in vsakega, kateri pride k vam beračit za-se ali za drugega, vprašajte, ali ima dovoljenje od okrajnega glavarstva. Sramota za visoko učene gospode, da pošiljajo nosače revne posestnike nadlegovat za vinsko zbirco; ko pa je čas goričnega dela se noben duhovnik za vaše delo ne briga. Ali kadar pride čas kakoršnih koli volitev, tedaj obišče vsako tudi najrevnejšo kočjo svojih somišljenikov, in ako nikogar doma ne najde, kar na steno zapiše, koga bi moral voliti. Dopisniku „Slov. Gospodarja“ (ali „Smolarja“) se močno slina cedijo po županskem stolcu; mogoče misli sam postati župan, ali do tega časa še bode imel dosti izprehodov s svojimi dolgimi nogami. Pša dopisnik, da bi rad vodo nosil k semenu za naše volitve; pleča imaš res zato velike, rajši si vzemi brento in idi sam prosjačit okoli vinogradnikov, kateri so tako neumni da ti bi dali. Zatorej posesetniki, ne dajate nobene zbirne, naj pride kdor hoče duhovskega ali posvetnega stanu vas nadlegovat! Cerkev ima za svoje služabnike velikansko premoženje, in jib lahko sama plača; drugo znate, da nobeden drug uradnik ne berači, kakor ravno duhovniki, kateri vi plačate pri davkarjih s svojimi krvavimi žiljici. *Slušajga.*

Iz Jesenic. Radi jeseniških kislih kumar je bil kaznovan odgovorni urednik „Slovenca“ Stefe na drugi dni zopora. Sedaj bode za mrežo premišljeval kisle kumare! — Klerikalci so na Savi svojo oštarijo, branjarjo in šnopsarijo žegnali. Ti škodoželci morajo pač vse žegnano imeti. Znidar Čebulj oskrbnik občinskega premoženja jim je pa napravil „Extrastrasse“ od ajmotna do farova! Fajmošter in krojač Čebulj sta že pred enim letom pobrala pri babuščah pooblastila za občinske volitve! Pozor davkoplachevalci! Klerikalni kandidacije so: Krivec Janez, Berstoncelj Šimon, Rozman Peter, Kralovec, Korošec, Bernard, Čebulj itd. Vsi hočejo župan postati. To se bodo klerikalci mastili, pa saj imajo veliko pufa, ker pa nimajo nobenega da bi jim tega plačal, bode seveda morala občina znatno k temu prispevati, ako ne gre klerikalni teater v lef! — Za konsumnem dererhtarjem pa vstanejo lepe „Vile!“ — Klerikalci se niso zastoj svoj čas branili tovarniškega konsumna! — Klerikalci hočejo na Jesenicah osobito na Savi postati neomejeni gospodarji; gospodariti hočejo z občinskim premoženjem, graditi s tem novo cerkev, šparksno, nov čukarski dom, samo nove šole ne marajo, ker jim ta smrdi. Ker pa ima tukajšnja občina ravno nasprotne potreščine, si bodedo res prav dobro premislili predno bodedo volili kakega čuka! — Klerikalci hočejo vse obrtnike in gostilničarje uničiti, radi tega so napravili v konsumu novo oštarijo, šuštarjijo itd. Ja pa ne vse samo za člane, za druge tudi! — Ni čuda da se naš fajmošter za to tako vne! Kšeft je kšeft, kaj ne paze Škubic? Samo od očenášov še nobeden far ni bogat postal! Klerikalci so tovarniško godbo uničili, čeprav ravno je ta tiščake stala, sedaj imajo z tovarniški godci svoj katoliški orkester, tovarna ima pa prazne instrumente! Pa zakaj? Zato ker ne mara vsak Škubicov pudel postati. Raje štrik okolu vratu, kakor farški podrepnik biti. Vse za čukarski dom in farovž, to je geslo naše klerikalne gospode! Pa pojte se solit, pri volitvah vam bodedo še krepko odgovorili in če vas tudi vaše zahte tercijalke pri tem rešujejo, še dolgo časa ne boste neomejeni gospodarji na Jesenicah, kakor ste sedaj po vašemu Rozmanu in Čebulu že skoraj falitni! Če se boste pa še kaj v volitve vmešavali, vam nekaj drugega povemo!

Krvavi izgredi na Dunaju.

V zadnji številki smo poročali natanko o velikih demonstracijah, ki so se vršile na Dunaju proti draginji. Najprve mirne demonstracije so se nakrat spremenile v krvave izgrede, javna poslopja se je razbijalo, vojaštvo je moralo z orožjem tem pravi revoluciji podobnim izgredom konec napraviti. Eden izgrednikov je bil z bajonetom tako hudo ranjen, da je takoj umrl. Od težko ranjenih, katerih je na stotine, pa sta pozneje še dva umrla, tako da so skupaj tri osebe pri teh bojih našle svojo smrt. Na stotine ljudi je bilo tudi zaprtih in so se proti prvi skupini zaprtih izgrednikov že sodniške razprave zaradi javnega nasilja in upora rešile. Mnogo jih je bilo obsojenih na večletno ali vsaj večmesečno ječo. Drugi pridejo še na vrsto. Tako je končala dunajska revolta, kina vsak način v težki draginji živečem ljudstvu ni prav nič pomagala. Naša slika kaže boje pred rotovžem na Dunaju.

Zu den Teuerungskrawallen in Wien.

Dama

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli terti dobiti in obdržati, umira se edino z „Steckenpferd“ liliinim mlečnim milom (Znamka „Steckenpferd“ od Bergmann & Co. Tilsit u. l. Kos za 80 h se dobi v vsi apotekah, drožerjah in trgovinah s parfumom itd.)